

Emeli añ kyýamaty golaýlap gelyär: Men täze robot hojaýnlaryma «Hoş geldiňiz!» diýýärin

Category: Kitapcy, Ylym we tehnologiýa

написано kitapcy | 26 января, 2025

Emeli añ kyýamaty golaýlap gelyär: Men täze robot hojaýnlaryma "Hoş geldiňiz!" diýýärin EMELI AÑ KYÝAMATY GOLAYLAP GELYÄR: MEN TÄZE ROBOT HOJAÝYNLARYMA «HOŞ GELDIÑIZ» DIÝÝÄRIN

«Emeli aňyň çokundyryjy atasy» bu tehnologiýanyň-robotlaryň adam aňynyň ýeten derejesinden geçendigini we ahyrynda bizi öldürme netijesine geljek geljege önbaşçylyk edip biljekdigini aýtdy.

Has howalaly kyýamat senarisi nähilikä? Megerem, meniň zombileri diýseň gowy görýänligim 2010-njy ýyllar töweregi bolup geçen uly zombi partlamasy wagtynda uniwersitetde okanlygymdan gelip çykýar.

Şol wagtlar zombi hakda söz açmaýan ýeke mediýa serişdesini tapmak mümkin däldi. Baş ýylyň dowamynda kafe-barlaryň çilim çekilýän aýmançasynda daşary ýurtlylara «Eýse, seň pikiriňçe zombi kyýamatynda nädip ölmän galmaly?» diýen soragy bermek, umuman alanda «Ý nesiliň» deňiz kommandosy tälimi ýalydy.

Häzirki wagt ýaşap ýören siwilizasiýamyzyň ýuwaşlyk bilen

çökmegi megefem Armageddonyň ujypsyzrak täsin wersiýasy. Aýratynam häzirki ýagdaýyň ýakynda ikinji fawori kyýamat senarim bolan jenaýatçy robotlaryň gelmegi bilen wiýýtjik bolup galjakdygyny aýdasym gelyär. Iň bolmanda emeli aň ulgamyndaky işleri bilen «emeli aňyň çokundyryjy atasy» hökmünde tanalýan meşhur Geoffrey Hintonyň pikirçe ýagdaý şeýleräk ýaly.

Hinton «ChatGPT» ýaly häzirki emeli aň ulgamlarynyň öňüni açan esasy tehnologiýamyň kämilleşdirilmegine goşant goşan «Google»-daky wezipesinden öňräk öz islegi bilen çykyp gaýtdy. Görnüşinden-ä, eger çyn bolsa, ol adamzada emeli aňyň howplaryny duýdurmak üçin işinden çykypdyr.

Hinton kän wagt geçmänkä emeli aňyň galp fotosurat, wideo we tekst ýazgylarynyň tupanyny döretmek üçin ulanyljakdygyna we munuňam halkyň hakykat bilen ýasama maglumaty aýyl-saýyl edip bilmezlige getirjegine ynanýar. Emma uzagyndan has betерem bolup biler, çünki Hinton şeýle tehnologiýanyň-robotlaryň adam aňynyň ýeten derejesinden geçjekdigini we ahyrynda hemmämizi öldürmek netijesine gelip biljek geljege öňbaşçylyk edip biljekdigini öňe sürýär.

Hintonyň ikinji çaklamasynyň amala aşjakdygyna ymykly kepil geçip biljek däl, ýöne birinjisiniň boljakdygyna-ha gümansyradyp oturmagyň geregi ýok. «Galp habar» bilen (ýagny, utançsyz propoganda) muny esasan awtomatikleşdirip biljek ulgamlar ýüze çykmazdan öňem göreşýärdik. Adamlaryň diňe ýalan maglumatlary twitleýändigini ýa-da ynamly däl habar saýtlarynyň aşa tarapgöý ýa-da tosla habarlar ýazýandygyny däl, şol bir wagtyň özünden hakykysyndan tapawutlandyryp bolmaýan ýasama fotosuratlar we wideoýazgylar ýaýran wagtynda ýagdaýyň näderejede ýaramaz hala geljegini göz öňüne getirip görüň. Birküç hepde öň köpçüligiň öňünde Rim papasyny uly we pöwhe repçiniň penjegini geýen ýagdaýda görkezýän fotosuratyň ýaýrandygy ýadyňyza düşýärmí? Meň özüm iki günläp oňa hakyky bolaýmasyn diýip pikir edip gezipdim. Bar, men ynanjaň eken diýeli, emma ýagdaý şu gidişine gitse, bu tehnologiýa ynanjaň däl adamlary-da çalt ynandyryp biljek derejede kämilleşjege meňzeýär.

Ýogsa-da, Hintonyň robotlatyň bizi keýpine gyryp-gyrjaşdyryp

ýören terminatorpisint geljek hakdaky pikirlerine näme diýmeli? «Dogruçyl bolmaly bolsa, gulaga nähili geňsi eşidilýändigine garamazdan indi hiç zat meni geň galdyrmasa gerek. Soňky on ýylyň düzgüni şeyleräk boljaga meňzeýär: Bolup biläýjek iň erbet, iň az ähtimallykly zady göz önüne getiriň. Size önünden aýtdygym bolsun, has erbet bir zat bolup geçer».

Hintonyň düşündirişiniň gükiünç bölegi megerem «Bu närsäniň adamlardan has akylly bolup biljekdigi pikirine birnäçe adam ynandy. Emma köp adam munuň entek-entek boljagyna ynananokdy. Munuň azyndan 30-50 ýyl ýa-da ondanam köp wagtdan soň boljakdygyny pikir edýärdim» diýen ýeri boldy.

Bir minit dursaňyzlaň, emeli aň kyýamat güni senarisiniň diňe otuz ýyl soň bolup geçjekdigini pikir etdiňizmi we şonda-da işiňizi dowam etdirdiňizmi? Otuz ýyl «onçakly uzak wagt» däl-ä! Bu hiç zat! «Jurassic Park» otuz ýyl ön çykypdy!

Hinton döredilmegine goşant goşan tehnologiýasynyň ahyrsoňunda bizi ýok etjekdigine ynanyan ýeke-täk emeli aň hünärmeni däl. «OpenAI»-de dil modeli nobatlama toparyny dolandyryan Paul Kristiano ýakyn wagtda gatnaşan podkastynda emeli aňyň adamzady gula öwürüp taşlajakdygyny we ahyrynda ymyjly ýok etme pikirine geljekdigini aýtdy.

Eýsem munuň çykalgasy barmy? Emeli aňy gadagan etmelimi? Ony tertibe salmak üçin birtopar kanunlary çykarmalymy? Syýasat bilen meşgullanýanlarymyz şindizem neonasistleriň Twitterde agza toplamagyny ýa-da özleri bilen bir pikirde däl kişilere garşy duşmançylykly kampaniýalary guramagynyň önüni almagyň alajyny tapmaýandyklary üçin beýtmek onçakly mümkin bolmajaga meňzeýär. Hökümet häzirem «AssassinBot 3000»-iň daşyna geçmegiň söz azatlygy hukugynyň bozulmagy boljakdygy ýa-da bolmajakdygy pikirine gelip bilmän durka, biz «Skynet»-e girmän oňarys.

Bilýän bir zadym bar bolsa, olam şu: Kiber tanklar we duýgur lazer başnyalary instinktiw taýdan kanagatlandyryjy kyýamaty başdan geçirsegem, geçirmesegem, işçi güýji bazary az wagtyň içinde çakdanaşa uly howp bilen ýüzbe-ýüz bolar. Munuň özi Hintonyň gysgaça durup geçen meselesi bolsa-da, megerem size, ýagny, okyja has köp täsir edip biljek zat.

Maňa täsir etjekdigini anyk bilýän. Adamlaryň ulanýan tekstleriniň hiline, bu işi begenip emeli aň dil modeline ýerine ýetirtjek derejede az üsn berýänini bilen bolsam, ähli güýjümi ýazyjylyk işine bagyşlamazdym.

Howpsuzdygyňyzy düşünp bilersiňiz, emma algoritmiň ygtyýaryna berilýän ugurda işleýän bolsaňyz, ahyrsoňunda munuň bolup geçjekdigine ynanyberiň. Emeli aň çekjek çilimiňizi eliňizden almaz, işdeşleriňize jynsy zorluk hem etmez, onuň bar talap etjek zady – siziň bilýän zatlaryňyzdyr.

Häzirlikçe robotlaryň güýçden gaçan we etli-ganly adam synalaryny çöplemäge gelip-gelmeýändiginiň gürrüňini etmegiň manysy ýok. Şek-şübhesiz, olar siziň işiňizi eliňizden almak üçin gelýärler.

Raýan KUGAN.

Anna, 05.05.2023 ý. Ylym we tehnologiýa